

KONANIA TÝKAJÚCE SA VYKONÁVANIA POLITIKY HOSPODÁRSKEJ SÚŤAŽE

EURÓPSKA KOMISIA

**Oznámenie Komisie uverejnené podľa článku 27 ods. 4 nariadenia Rady (ES) č. 1/2003 vo veci
AT.39816 – Predchádzajúce trhy pre dodávky zemného plynu v strednej a východnej Európe**

(2017/C 81/09)

1. Úvod

1. Podľa článku 9 nariadenia Rady (ES) č. 1/2003 zo 16. decembra 2002 o vykonávaní pravidiel hospodárskej súťaže stanovených v článkoch 81 a 82 zmluvy⁽¹⁾ môže Komisia rozhodnúť v prípadoch, ak zamýšľa prijať rozhodnutie, na základe ktorého požaduje ukončiť porušovanie právnych predpisov, a ak sa príslušné strany zaviazajú, že splnia požiadavky vyjadrené Komisiou v jej predbežnom posúdení, že tieto záväzky budú mať pre príslušné podniky záväzný charakter. Takéto rozhodnutie sa môže prijať na vymedzené obdobie, pričom sa v ňom uvedie, že dôvody na zásah Komisie už neexistujú. Komisia uverejní podľa článku 27 ods. 4 uvedeného nariadenia stručné zhrnutie veci a hlavný obsah príslušných záväzkov. Zainteresované strany môžu predložiť svoje pripomienky v rámci lehoty stanovenej Komisiou.

2. Zhrnutie veci

2. Komisia prijala 22. apríla 2015 oznámenie námietok vo veci údajného porušovania článku 102 Zmluvy o fungovaní Európskej únie („ZFEÚ“) podnikmi OAO Gazprom a OOO Gazprom Export (ďalej len „Gazprom“) na predchádzajúcich veľkoobchodných trhoch so zemným plynom v Bulharsku, Estónsku, Českej republike, Maďarsku, Lotyšsku, Litve, Poľsku a v Slovenskej republike (ďalej ako krajiny strednej a východnej Európy – „krajiny SVE“). Tento dokument predstavuje predbežné posúdenie v zmysle článku 9 ods. 1 nariadenia (ES) č. 1/2003.
3. Z predbežného posúdenia Komisie vyplýva, že Gazprom má dominantné postavenie na predchádzajúcich veľkoobchodných trhoch so zemným plynom vo všetkých ôsmich krajinách SVE. Komisia zaujala predbežné stanovisko, že Gazprom v rozpore s článkom 102 ZFEÚ toto dominantné postavenie pravdepodobne zneužil.
4. Predovšetkým sa zdá, že Gazprom uplatňoval celkovú stratégiu zneužívania dominantného postavenia tým, že v dodávateľských zmluvách s krajinami SVE zaviedol územné obmedzenia. Medzi tieto obmedzenia patrí zákaz vývozu, doložky o mieste určenia a rovnocenné opatrenia, ktoré mohli brániť cezhraničnému toku zemného plynu.
5. Tieto územné obmedzenia umožnili spoločnosti Gazprom presadzovať nekalú cenovú politiku v piatich členských štátoch, konkrétne v Bulharsku, Estónsku, Lotyšsku, Litve a v Poľsku, a to tým, že veľkoobchodníkom účtovala ceny, ktoré boli výrazne vyššie ako konkurenčné ceny zemného plynu v západnej Európe.
6. Gazprom mohol okrem toho zneužiť svoje dominantné postavenie na predchádzajúcich veľkoobchodných trhoch so zemným plynom v Bulharsku aj tým, že dodávky zemného plynu podmienil investíciami do projektu plynovodu South Stream.
7. Komisia v predbežnom posúdení dospela k záveru, že praktiky spoločnosti Gazprom majú potenciál vytvoriť prekážky voľnému toku zemného plynu na vnútornom trhu, znížiť likviditu a účinnosť na trhu so zemným plynom a v konečnom dôsledku vyústiť do vyšších cien tejto komodity.

3. Hlavný obsah ponúknutých záväzkov

8. Gazprom nesúhlasí s predbežným posúdením Komisie. Napriek tomu podľa článku 9 nariadenia (ES) č. 1/2003 ponúkol záväzky, aby odstránil obavy Komisie týkajúce sa hospodárskej súťaže. Kľúčové prvky záväzkov sú uvedené nižšie.

⁽¹⁾ Ú. v. ES L 1, 4.1.2003, s. 1. S účinnosťou od 1. decembra 2009 sa článok 81 Zmluvy o ES stal článkom 101 ZFEÚ a článok 82 Zmluvy o ES sa stal článkom 102 ZFEÚ. Uvedené dva súbory ustanovení sú vo svojej podstate totožné. Na účely tohto oznámenia by sa odkazy na články 101 a 102 ZFEÚ mali v prípade potreby chápať ako odkazy na články 81 a 82 Zmluvy o ES.

9. Gazprom sa zaviazá, že v príslušných zmluvách uskutoční celý rad zmien, aby v krajinách SVE odstránil prekážky voľnému toku zemného plynu za konkurencieschopné ceny.
- a) Gazprom neuplatní ani neuvedie v zmluvách o dodávkach zemného plynu do krajín SVE žiadne ustanovenia, ktoré môžu priamo alebo nepriamo zakázať alebo obmedziť schopnosť odberateľov opätovne vyvážať alebo predávať zemný plyn, alebo ktoré môžu znížiť ekonomickú atraktivitu tejto činnosti. Zároveň sa zaviazá, že žiadne z týchto opatrení neuvedie ani v budúcich zmluvách o dodávkach zemného plynu do krajín SVE.
 - b) Gazprom s výhradou súhlasu zmluvných protistrán zabezpečí, aby sa do zmlúv s Bulharskom a Gréckom zaviedli odôvodnene požadované zmeny, ktoré sú potrebné na uzatvorenie dohôd o plynovom prepojení medzi Bulharskom a ďalšími členskými štátmi EÚ.
 - c) Gazprom ponúkne svojim príslušným odberateľom v krajinách SVE možnosť požiadať o to, aby celý zmluvný objem zemného plynu, alebo jeho časť, dodávaný na určité miesto dodania v krajinách SVE bol dodávaný na iné miesto dodania, ktoré Gazprom využíva na dodávky zemného plynu do Bulharska a pobaltských štátov. Gazprom sa zaviazá, že túto možnosť bude poskytovať dovtedy, kým odberateľ nebude schopný sám zabezpečiť transport zemného plynu z príslušného zmluvného miesta dodania do Bulharska alebo pobaltských štátov.
 - d) Gazprom ponúkne, že do zmlúv s príslušnými odberateľmi buď zavedie doložku o revízii cien, ak tieto zmluvy takúto doložku ešte neobsahujú, alebo že zmení už existujúce doložky o revízii cien. Zaviazá sa, že príslušnému odberateľovi umožní iniciovať revíziu ceny na základe skutočnosti, že zmluvná cena o. i. nezohľadňuje vývoj cien na hraniciach v Nemecku, Francúzsku a Taliansku, ani vývoj cien skvapalneného plynu v plynárenských uzloch v kontinentálnej Európe. Strany sa pri revízii zmluvných cien budú môcť tiež odvolať na rovnaké konkurenčné referenčné hodnoty. Gazprom sa zároveň zaviazá, že revíziu cien bude uskutočňovať častejšie a rýchlejšie. Vo vzťahu k príslušným odberateľom sa tiež zaviazá, že rovnaké ustanovenia o revízii cien uvedie aj v budúcich zmluvách.
 - e) Gazprom nebude žiadať žiadnu náhradu škody v prípade ukončenia projektu South Stream bulharskými protistranami. Toto ukončenie bolo potvrdené spoločnosťou Gazprom.
10. Tieto záväzky by mali odstrániť obavy Komisie, pretože by mali zabezpečiť voľný tok zemného plynu za konkurencieschopné ceny v krajinách SVE. Spoločnosti Gazprom bude znemožnené, aby rozdelila a izolovala trhy so zemným plynom v krajinách SVE prostredníctvom explicitných územných obmedzení alebo iných zmluvných opatrení, ktoré majú rovnaký účinok ako územné obmedzenia. Komisia poznamenáva, že situácia v krajinách SVE sa zlepšila, pokiaľ ide o prepojenie plynárenskej infraštruktúry, ako aj o schopnosť odberateľov v krajinách SVE obchodovať so zemným plynom cez hranice, či už prostredníctvom reverzných tokov alebo výmenných operácií. Uvedené možnosti však ešte stále nie sú dostatočne zastúpené v pobaltských štátoch a Bulharsku.
11. Záväzky budú kompenzovať nedostupnosť tokov zemného plynu medzi ostatnými krajinami SVE na jednej strane a Bulharskom alebo pobaltskými štátmi na strane druhej. Gazprom umožní odberateľom v krajinách SVE, aby uskutočňovali výmenné operácie a zabezpečili tak väčšiu likviditu na trhoch zemného plynu v pobaltských štátoch a v Bulharsku. Gazprom si bude môcť za to účtovať servisný poplatok, a to obdobným spôsobom, ako v prípade tradičných výmenných operácií uskutočňovaných na trhoch, kde je preprava zemného plynu zabezpečená. Zavedenie možnosti takýchto výmenných operácií bude mimoriadne dôležité, ak sa ceny zemného plynu v pobaltských štátoch a v Bulharsku budú výrazne líšiť od cien v ostatných krajinách SVE.
12. Tieto záväzky by mali odstrániť obavy Komisie týkajúce sa cien v piatich členských štátoch, keďže by mali odberateľom umožniť, aby pristúpili k revízii cien stanovených v zmluvách v prípade, že sa zmluvné ceny *inter alia* odchýlia od cien skvapalneného plynu vo všeobecne akceptovaných plynárenských uzloch v kontinentálnej Európe. Tieto záväzky zároveň poskytnú explicitné rámcové usmernenia o konkurenčných západoeurópskych referenčných hodnotách používaných pri revízii cien. Týmto spôsobom sa zabezpečí, aby mali odberatelia v piatich členských štátoch SVE explicitné zmluvné právo odvolávať sa pri revízii zmluvných cien na konkurenčné ceny, ako aj na ceny skvapalneného plynu v plynárenských uzloch. Explicitný odkaz na konkurenčné západoeurópske referenčné hodnoty zároveň zdôrazní ich význam aj vo vzťahu k rozhodcom, a to v prípade, že rokovania o revízii cien vyústia do rozhodcovského konania. Vďaka uvedeným opatreniam sa zabezpečí, aby sa ceny zemného plynu v krajinách SVE v budúcnosti výrazným spôsobom nelíšili od konkurenčných referenčných hodnôt.
13. Pokiaľ ide o Bulharsko, záväzky zároveň odstránia hrozbu žaloby o náhradu škody, bez ohľadu na to, či by bol takýto nárok oprávnený, podanej proti bulharskej protistrane v dôsledku ukončenia projektu South Stream. Tým sa zabezpečí, že údajné zneužitie dominantného postavenia spoločnosťou Gazprom, t. j. podmienenie dodávok zemného plynu investíciami do plynárenskej infraštruktúry v Bulharsku, je pozbavené účinku.
14. Úplné znenie záväzkov v anglickom jazyku je uverejnené na webovom sídle Generálneho riaditeľstva pre hospodársku súťaž:

4. Výzva na predloženie pripomienok

15. S výhradou testu trhu má Komisia v úmysle prijať rozhodnutie podľa článku 9 ods. 1 nariadenia (ES) č. 1/2003, ktorým vyššie uvedené záväzky uverejnené na internete na webovom sídle Generálneho riaditeľstva pre hospodársku súťaž vyhlási za záväzné.
16. V súlade s článkom 27 ods. 4 nariadenia (ES) č. 1/2003 Komisia vyzýva zainteresované tretie strany, aby predložili svoje pripomienky k navrhovaným záväzkom. Tieto pripomienky musia byť Komisii doručené najneskôr do siedmich týždňov odo dňa uverejnenia tohto oznámenia. Komisia takisto vyzýva zainteresované tretie strany, aby predložili verziu svojich pripomienok, ktorá nemá dôverný charakter, v ktorej by sa mali informácie považované týmito stranami za obchodné tajomstvá a ďalšie dôverné informácie vypustiť a nahradiť zhrnutím, ktoré nemá dôverný charakter, alebo slovami „obchodné tajomstvo“ alebo „dôverné“.
17. Odpovede a pripomienky by mali byť pokiaľ možno odôvodnené a podložené relevantnými faktami. V prípade, že v ktorejkoľvek časti navrhovaných záväzkov zistíte problém, Komisia by uvítala návrh jeho možného riešenia.
18. Pripomienky s uvedením referenčného čísla AT.39816 – Predchádzajúce trhy pre dodávky zemného plynu v strednej a východnej Európe možno Komisii zaslať e-mailom (COMP-GREFFE-ANTITRUST@ec.europa.eu), faxom (+32 22950128) alebo poštou na túto adresu:

European Commission
Directorate-General for Competition
Antitrust Registry
1049 Bruxelles/Brussel
BELGIQUE/BELGIË
